

Lieta C-678/23**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas Reglamenta 98. panta 1. punktu****Iesniegšanas datums:**

2023. gada 14. novembris

Iesniedzējtiesa:

Curtea de Apel Iași (Rumānija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2023. gada 10. oktobris

Apelācijas sūdzības iesniedzēja un prasītāja pirmajā instancē:

JU

Atbildētāja apelācijas tiesvedībā un pirmajā instancē:

Spitalul Clinic de Pneumoftiziologie Iași

Pamatlietas priekšmets

Apelācijas sūdzība par *Tribunalul Iași* (Jasi apgabaltiesa, Rumānija) spriedumu, ar kuru tika noraidīta JU prasība piespriest atbildētājai *Spitalul Clinicul de Pneumoftiziologia Iași* atzīt viņas darba vietu par tādu, “kurā darbs ir saistīts ar īpašu risku”, sākot no 2007. gada, un samaksāt sociālās apdrošināšanas iemaksu starpību.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Saskaņā ar LESD 267. pantu tiek lūgts interpretēt Direktīvas 89/391 9. pantu un 11. panta 6. punktu saistībā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 31. panta 1. punktu un 47. pantu.

Prejudiciālie jautājumi

1) Vai Padomes Direktīvas 89/391/EEK par pasākumiem, kas ieviešami, lai uzlabotu darba ņēmēju drošību un veselības aizsardzību darbā, 9. pants un

11. panta 6. punkts pieļauj tādu saistošu valsts tiesisko regulējumu un praksi, saskaņā ar kuru darba ņēmēji nav tiesīgi tieši vērsties iestādē, kas atbild par darba drošību un veselības aizsardzību, ja viņi uzskata, ka darba devēja veiktie pasākumi un izmantotie līdzekļi nav pietiekami, lai nodrošinātu drošību un veselības aizsardzību, un viņi nevar celt prasību tiesā, ja uzskata, ka darba devēji nav izpildījuši savus pienākumus attiecībā uz darba vietu atzīšanu par tādām, kurās [darba ņēmēju] darbs ir saistīts ar īpašu risku, ne attiecībā uz jau nostrādāto laiku, ne arī attiecībā uz turpmāko darba attiecību pastāvēšanas laiku?

2) Vai Direktīvas 89/391 11. panta 6. punktam ir tieša vertikāla iedarbība un apvienojumā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 31. panta 1. punktu un 47. panta noteikumiem darba ņēmējiem atbilstoši šai tiesību normai ir atzīstamas tiesības uz tiesību aizsardzību tiesā gadījumā, ja darba devēji nepilda tiesiskajā regulējumā noteiktos pienākumus?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

Padomes Direktīva 89/391/EEK (1989. gada 12. jūnijs) par pasākumiem, kas ieviešami, lai uzlabotu darba ņēmēju drošību un veselības aizsardzību darbā; 9. panta 1. un 2. punkts un 11. panta 6. punkts;

Eiropas Savienības Pamattiesību harta; 31. panta 1. punkts un 47. pants

Atbilstošās valsts tiesību normas

Ar valsts tiesisko regulējumu pensiju jomā, kas bija spēkā līdz 2001. gada 1. aprīlim – *Legea nr. 3/1977* (Likums Nr. 3/1977) – bija izveidotas trīs darba vietu kategorijas: tās, kurās darbs tiek veikts parastos apstākļos, tās, kas iekļaujas II darbu grupā, un tās, kas iekļaujas I darbu grupā. Pēc minētās dienas ar jauno pensiju likumu – *Legea nr. 19/2000* (Likums Nr. 19/2000 – agrākās kategorijas tika aizstātas ar citām, jaunām kategorijām, proti, darba vietas, kurās darbs tiek veikts parastos apstākļos, darba vietas, kurās darbs ir saistīts ar īpašu risku, un darba vietas, kurās darbs tiek veikts īpašos apstākļos. Šī klasifikācija tika saglabāta *Legea nr. 226/2006* (Likums Nr. 226/2006) attiecībā uz darba vietām, kurās darbs tiek veikts īpašos apstākļos.

Pamatojoties uz šīm tiesību normām, ja darba vietu atzīst par tādu, kurā darbs ir saistīts ar īpašu risku vai tas tiek veikts īpašos apstākļos, tas attiecīgajām personām piešķir noteiktus ekonomiskus labumus, it īpaši vairāk punktu pensijas nodrošinājuma mērķiem, attiecīgi, par 25 % un par 50 %, par laikposmiem, kuros viņi ir strādājuši tādu darbu. Turklāt tiem darba ņēmējiem, kuriem pensija ir uzkrāta atbilstoši iemaksām vismaz 25 gadus īpašos apstākļos, ir tiesības uz vecuma pensiju 15 gadus agrāk, salīdzinot ar pensiju jomas regulējumā paredzēto standarta pensionēšanās vecumu.

Kritēriji un noteikumi, saskaņā ar kuriem darba vietas klasificējamās kā tādas, kurās darbs ir saistīts ar īpašu risku, sākotnēji bija noteikti *Hotărârea Guvernului nr. 261/2001* (Valdības lēmums Nr. 261/2001). Saskaņā ar minētā lēmuma 2. pantu kritēriji darba vietas atzīšanai par tādu, kurā darbs ir saistīts ar īpašu risku, ir šādi: darba vidē ir kaitīgi darba apstākļi, ko raksturo fiziski raksturlielumi (troksnis, vibrācijas, elektromagnētiskie viļņi, spiediens, jonizējošais starojums, siltumstarojums, spēcīgs lāzera starojums bez aizsargekrāna) vai ķīmiski vai bioloģiski raksturlielumi, kas paredzēti vispārējos darba aizsardzības noteikumos un pārsniedz šajos noteikumos pieļautās robežas; organismam ir specifiska reakcija uz šādu kaitīgu darba apstākļu ietekmi, ko apliecina indikatori, kuri uzrāda iedarbību un/vai bioloģisko ietekmi, un darba vietā pēdējos 15 gados ir reģistrētas arodslimības.

Attiecībā uz noteikumiem klasifikācijas procedūra sākas ar konkrēto darba vietu apzināšanu, ko veic darba devējs kopā ar arodbiedrībām vai darba ņēmēju pārstāvjiem, un turpinājumā notiek pārbaude, ko, pamatojoties uz tehnisko un medicīnisko ekspertīzi, veic vietējās par darba jomu atbildīgās iestādes.

Šī valdības lēmuma 4. pantā ir noteikti dokumenti, kas nepieciešami, lai saņemtu vietējās darba inspekcijas atļauju darba vietu atzīšanai par tādām, kurās darbs tiek veikts īpašos apstākļos, un ir paredzēts, ka minētās atļaujas derīguma termiņš ir ne vairāk kā 3 gadi ar iespēju to pagarināt.

Sekojoši *Hotărârea Guvernului nr. 246/2007* (Valdības lēmums Nr. 246/2007) paredzēja iespēju atjaunot atļaujas darba vietu atzīšanai par tādām, kurās darbs ir saistīts ar īpašu risku, kas bija piešķirtas saskaņā ar Valdības lēmuma Nr. 261/2001 noteikumiem, un noteica attiecīgās procedūras.

Saskaņā ar minētā valdības lēmuma 2. panta 1. punktu atļaujas darba vietu atzīšanai par tādām, kurās darbs ir saistīts ar īpašu risku, atjauno vietējā darba inspekcija pēc pieprasījuma, ko parakstījis darba devēja likumiskais pārstāvis vai cita viņa pilnvarotā persona kopā ar pārstāvošo arodbiedrību pārstāvjiem vai, atkarībā no situācijas, kopā ar darba ņēmēju pārstāvjiem, iesniedzot to ne vēlāk kā 30 dienu laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas. Pieprasījumam jāpievieno pilnvarotu laboratoriju sagatavoti ziņojumi par kaitīgu aģentu/faktoru esamību darba vietā, kuros apliecina arodekspozīcijas robežvērtību pārsniegšanu darba vietās, kas klasificētas kā tādas, kurās darbs ir saistīts ar īpašu risku, un profilakses un aizsardzības plāns, ar ko nodrošina darba ņēmēju drošības un veselības aizsardzības līmeņa uzlabošanu.

Šī paša lēmuma 4. pants paredz iespēju darba devējiem iesniegt sūdzību: “Darba devēji, kas nav saņēmuši atjaunojumu atļaujai par darba vietu atzīšanai par tādām, kurās darbs ir saistīts ar īpašu risku, 15 dienu laikā no minētā paziņojuma datuma var iesniegt sūdzību Darba inspekcijā, kura 30 dienu laikā pieņems lēmumu, vai arī var tieši vērsties kompetentajā tiesā saskaņā ar likumu.”

Atļauju atjaunošanas iespēja ir regulēta turpmākajos Valdības lēmumos Nr. 1622/2008 un Nr. 1014/2015.

Legea securității și sănătății în muncă nr. 319/2006 (Likums Nr. 319/2006 par darba drošību un veselības aizsardzību), 12. un 18. pants, ar ko transponē Direktīvas 89/391 9. un 11. pantu.

12. pants: “1. Darba devējam ir šādi pienākumi:

- a) sagatavot un uzglabāt darba drošības un veselības riska novērtējumu, tostarp tām darba ņēmēju grupām, kas pakļautas īpašam riskam;
- b) lemt, kādus aizsardzības pasākumus veikt un, ja nepieciešams, kādus aizsardzības līdzekļus izmantot;

[..]

2. Ar darba, sabiedrības saliedētības un ģimenes lietu ministra dekrētu tiks noteikti dažādu kategoriju uzņēmumu pienākumi attiecībā uz 1. punktā minēto dokumentu izstrādi atkarībā no darbības veida un uzņēmumu lieluma.”

18. panta 7. punkts: “Darba ņēmēju pārstāvji, kas ir īpaši atbildīgi par darba ņēmēju drošību un veselības aizsardzību, un/vai darba ņēmēji ir tiesīgi vērsties kompetentajās iestādēs, ja viņi uzskata, ka darba devēja veiktie pasākumi un izmantotie līdzekļi nav pietiekami, lai nodrošinātu darba drošību un veselības aizsardzību”.

Înalta Curte de Casație și Justiție (Augstā kasācijas tiesa, Rumānija) 2016. gada 23. maija nolēmumā Nr. 12, kas pieņemts, lai izskatītu prasību likuma interesēs, un kas ir saistošs, bija noteikts, ka, “interpretējot un piemērojot Likuma Nr. 19/2000 [..] 19. pantu, Likuma Nr. 263/2010 [..] 29. panta 1. punktu, lasot to kopā ar [..] Valdības lēmumu Nr. 261/2001 [..], un [..] Valdības lēmumu Nr. 246/2007 par noteikumiem, saskaņā ar kuriem tiek atjaunotas atļaujas atzīt darba vietas par tādām, kurās darbs ir saistīts ar īpašu risku, ar vēlākajiem grozījumiem un papildinājumiem, nav ceļama nedz *ius commune* prasība, lai konstatētu ar īpašo risku saistītos darba apstākļus, kuros darba ņēmēji veikuši darbību pēc 2001. gada 1. aprīļa, nedz jebkāda prasība, lai noteiktu darba devējam pienākumu atzīt darba vietas par tādām, kurās darbs saistīts ar īpašu risku, ja viņš nav saņēmis vai, attiecīgā gadījumā, atjaunojis atļauju atzīt darba vietas par tādām, kurās darbs saistīts ar īpašu risku”.

Īss pamatlīstas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 Prasītāja ir ģimenes ārste – ar specializāciju pulmonoloģijā – kura jau vairāk nekā 30 gadus ir nodarbināta *Spitalului Clinic de Pneumoftiziologie Iași* (Jasi Pulmonoloģijas un elpceļu patofizioloģijas klīniskā slimnīca, turpmāk tekstā – “slimnīca”), kas ir atbildētāja šajā lietā un ir veselības iestāde ar sociālās aprūpes

gultas vietām ar juridiskas personas statusu un ir pakļauta vietējai pārvaldes iestādei. Laikposmā no 1989. gada 1. jūlija līdz 2001. gada 31. martam prasītāja bija iekļauta II darba grupā un no 2001. gada 1. aprīļa līdz 2006. gada 31. decembrim viņas darbība tika klasificēta kā tāda, kas “saistīta ar īpašu risku”.

- 2 Prasītāja apgalvo, ka ir nejauši uzzinājusi, ka kopš 2007. gada nav veiktas sociālās apdrošināšanas iemaksas par viņas darbību, kas saistīta ar īpašu risku. Viņa norāda, ka līdz šim nav mainījusies ne viņas darba vieta, ne apstākļi, ne profesionālie riski un pienākumi.
- 3 Šādos apstākļos prasītāja cēla prasību *Tribunalul Iași* (Jasi apgabaltiesa), lūdzot, lai viņas darba devējs – slimnīca – no 2007. gada atzītu viņas darbību par saistītu ar īpašu risku un lai darba devējs samaksātu sociālās apdrošināšanas iemaksu starpību.
- 4 Prasītāja atsauca uz darba devēja nolaidību vai ļaunprātību, par cik tas neuzsāka atļaujas atjaunošanas procedūru, lai atzītu viņas darbību par saistītu ar īpašu risku, sākot ar 2007. gadu.
- 5 *Tribunalul Iași* (Jasi apgabaltiesa) noraidīja prasību un nosprieda, ka atbildētāju nevar piespiest klasificēt prasītājas darbu kā tādu, kas saistīts ar īpašu risku, ja tā nav veikusi likumā paredzēto procedūru nepieciešamās atļaujas atjaunošanai. Lai noraidītu atbildētājas argumentu par nepieciešamajām darbībām, ko tā veikusi valsts veselības aizsardzības iestādēs un darba inspekcijā, pirmās instances tiesa norāda, ka, nesāņemot nekādu atbildi no kompetentajām iestādēm, atbildētājai bija iespēja tās iesūdzēt tiesā, lai mudinātu šīs iestādes pildīt atļaujas izsniegšanas pienākumu.
- 6 Prasītāja šo *Tribunalul Iași* (Jasi apgabaltiesa) spriedumu apstrīdēja iesniedzējtiesā *Curtea de Apel Iași* (Jasi apelācijas tiesa).
- 7 Pēc iesniedzējtiesas lūguma *Inspectoratul Teritorial de Muncă Iași* (Jasi vietējā darba inspekcija) informēja, ka darba devējs – slimnīca – 90 dienu laikā nebija iesniedzis nepieciešamos dokumentus un līdz ar to *Inspectoratul Teritorial de Muncă Iași* neizsniedza jaunu atļauju atbildētājas norādīto darba vietu atzīšanai par tādām, kurās darbs saistīts ar īpašu risku. Turklāt minētā inspekcija atgādina, ka ar Valdības lēmumu Nr. 246/2007 ir iespējams panākt tikai pirms šī tiesību akta pieņemšanas datuma pastāvošo atļauju pagarināšanu un nevis jaunu atļauju izsniegšanu.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 8 Iesniedzējtiesa uzskata, ka nolēmums par apelācijas sūdzību, kas iesniegta par spriedumu, ar kuru tika noraidīta prasība, ir atkarīgs vienīgi no valsts rīcības brīvības nozīmes un apjoma noteikšanas Direktīvas 89/391 11. panta 6. punkta noteikumu, skatot tos saistībā ar 9. pantu, transponēšanas procesā.

- 9 Darbības atzīšana par tādu, kura ir saistīta ar īpašu risku, tiek veikta, pamatojoties uz arodslimības riska faktoriem, un paredz tādu kaitīgu aģentu/faktoru esamību, kas tieši ietekmē darba ņēmēju organismu vidējā vai ilgā termiņā.
- 10 Lai kompensētu minēto ietekmi, darba ņēmēji, kuri strādā šādos apstākļos, ir tiesīgi saņemt papildu atvaļinājumu un viņiem ir tiesības uz saīsinātu vecuma pensijas iemaksu periodu. Savukārt darba devējam darbības klasifikācija par tādu, kura ir saistīta ar īpašu risku, rada papildu nodokļu slogu, proti, augstākas sociālās apdrošināšanas iemaksu likmes darba ņēmējiem, kuri strādā darba vietās, kurās darbs ir saistīts ar īpašu risku.
- 11 Par darba apstākļu klasifikāciju ir atbildīgs darba devējs, kurš veselības un drošības risku tehniskās novērtēšanas administratīvās procedūras ietvaros, pamatojoties uz darba inspekcijas izdotu atļauju, lemj kopā ar pārstāvošajām arodbiedrībām vai, atkarībā no apstākļiem, kopā ar darba ņēmēju pārstāvjiem. Darba devēji, kuri nav saņēmuši atļauju darba vietu atzīšanai par tādām, kurās darbs saistīts ar īpašu risku, 15 dienu laikā no paziņojuma datuma var iesniegt sūdzību Darba inspekcijai, kurai 30 dienu laikā ir jāpieņem lēmums.
- 12 Turklāt Valdības lēmumā Nr. 246/2007 ir noteikta tikai iespēja atjaunot atzīšanas atļaujas, ko var izmantot tikai tie darba devēji, kam ir derīgas atļaujas darba vietas atzīšanai par tādām, kurās darbs ir saistīts ar īpašu risku, un kas nav veikuši līdz minētajam datumam pieņemtus pasākumus, lai nodrošinātu darba apstākļu atbilstību. Pēc 2007. gada 9. marta, kad stājās spēkā Valdības lēmums Nr. 246/2007, vairs nav iespējams izsniegt atļaujas darba vietu atzīšanai par tādām, kurās darbs ir saistīts ar īpašu risku, bet tikai pakāpeniski atjaunot jau izsniegtās atļaujas.
- 13 Iesniedzējtiesa norāda, ka, lai gan valsts tiesību normā, ar ko transponē Direktīvas 89/391 11. panta 6. punktu, proti, Likuma Nr. 319/2006 18. panta 7. punktā, ir skaidri paredzētas darba ņēmēja tiesības vērsties jebkurā kompetentajā iestādē, lai pārbaudītu, vai darba devēja veiktie pasākumi un izmantotie līdzekļi ir pietiekami darba drošības un veselības aizsardzības nodrošināšanai, minētā tiesību norma nav pārņemta sekundārajos tiesību aktos attiecībā uz darba ņēmēju vidēja vai ilga termiņa arodrisku novērtējumu. Tādējādi valsts tiesību aktos ne darba ņēmējiem, ne arodbiedrību pārstāvjiem nav nekādu tiesību aizsardzības līdzekļu, lai pieprasītu darba vietas pārbaudi vai novērtēšanu attiecībā uz kaitīgo aģentu/faktoru esamību un intensitāti, kā arī lai pieprasītu papildu tiesisko aizsardzību saistībā ar darba vietu atzīšanu par tādām, kurās darbs ir saistīts ar īpašu risku. Tiesību aktu noteikumi dod iespēju tikai darba devējam, kurš nav saņēmis atjaunotu atļauju darba vietu klasificēšanai par tādām, kurās darbs ir saistīts ar īpašu risku, apstrīdēt valsts iestādes atteikumu Darba inspekcijā vai tieši kompetentajā tiesā.
- 14 Šāda valsts tiesību aktu interpretācija ir saistoša saskaņā ar Lēmumu Nr. 12/2016 pēc kasācijas sūdzības, kura vērsta uz *Înalta Curte de Casație și Justiție* (Augstā kasācijas tiesa) tiesu prakses saskaņošanu un kurā teikts: “Ja atļaujas izsniegšanas

posms nav noslēdzies ar atjaunojamās atļaujas izsniegšanu, netiek izpildīti arī nosacījumi, kas paredzēti Valdības lēmumā Nr. 246/2007, [...] un Valdības lēmumā Nr. 1.014/2015 par darba vietas pārvērtēšanas procedūras uzsākšanu, ņemot vērā skaidro norādījumu, ka pārvērtēšanas procedūra attiecas tikai uz uzņēmumiem, kuriem ir piešķirta klasifikācijas atļauja. Līdz ar to lemt par darba vietas atzīšanu/pārvērtēšanu pārsniedz parastās tiesas pilnvaras, jo likumdevējs šajā situācijā nav izveidojis vispārējo tiesību instrumentu, kas ļautu tiesai uzņemties attiecīgās procedūras pārvaldes iestādes pilnvaras (attiecībā uz tehniski zinātnisko un medicīnisko novērtējumu un atļauju atzīt darba vietu par tādu, kurā darbs saistīts ar īpašu risku/tiek veikts īpašos apstākļos)”.

- 15 *Curtea Constituțională* (Konstitucionālā tiesa) apstiprināja šo interpretāciju, konstatējot, ka *Legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale* (Likums Nr. 19/2000 par valsts pensiju sistēmu un citām sociālā nodrošinājuma tiesībām) 20. panta 2. un 3. punkta, *Legea nr. 226/2006 privind încadrarea unor locuri de muncă în condiții special* (Likums Nr. 226/2010 par dažu darba vietu klasificēšanu par tādām, kurās darbs tiek veikts īpašos apstākļos) 1. panta 1. un 2. punkta, 2. panta 2. punkta un *Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice* (Likums Nr. 263/2010 par valsts pensiju vienoto sistēmu) 30. panta 1. punkta e) apakšpunkta noteikumi, kā tos interpretējusi *Înta Curte de Casație și Justiție* (Augstā kasācijas tiesa) – Kolēģija, kuras kompetencē bija izskatīt kasācijas sūdzību, kas vērsta uz tiesu prakses saskaņošanu, ar 2016. gada 12. maija nolēmumu Nr. 12, atbilst konstitūcijai.
- 16 Lai arī valsts tiesību aktu piemērošana atbilstoši *Înalta Curte de Casație și Justiție* (Augstā kasācijas tiesa) saistošajai interpretācijai nav izraisījusi nekādas diskusijas valsts tiesu praksē, iesniedzējtiesai kā pēdējās instances tiesai šajā tiesvedībā tomēr ir šaubas par valsts prakses atbilstību Eiropas Savienības līmenī piemērojamajiem prioritārajiem noteikumiem. Šajā ziņā darba vietu sākotnējās novērtēšanas īsie termiņi, kuros jāveic darba apstākļu klasifikācija, apvienoti ar ekskluzīvu atļaujas atjaunošanas procedūras ieviešanu un ierobežojošo interpretāciju, ko pieņēmusi *Înalta Curte de Casație și Justiție* (Augstā kasācijas tiesa) un kas apstiprināta ar *Curtea Constituțională* (Konstitucionālā tiesa) spriedumu, praksē ir noveduši pie tā, ka darba ņēmējiem nav nekādas iespējas vērsties tiesā, lai saņemtu likumīgās priekšrocības, kas izriet no darba vietu atzīšanas par tādām, kurās darbs ir saistīts ar īpašu risku.
- 17 Par Likuma Nr. 319/2006 12. pantu, ar ko transponēti Direktīvas 89/391 9. panta noteikumi, iesniedzējtiesa norāda, ka darba devēju pienākumi attiecībā uz darba drošības un veselības aizsardzības riskiem nav sasaistīti ar pienākumu ticami un precīzi klasificēt darba apstākļus uzņēmuma līmenī un ka nevienā turpmākā sekundārā tiesību aktā nav noteiktas sekas, ko rada darba vides risku novērtēšanas un uzraudzības pienākumu pārkāpumi uzņēmumos, kuros pastāv nopietni riski darba ņēmēju veselībai.

- 18 Spriedumā *Podilā* u.c. (C-133/17 un C-134/17), kas attiecās uz diviem strīdiem par darbavietu klasifikāciju vecuma pensijas noteikšanas nolūkā, Eiropas Savienības Tiesa ir nospriedusi, ka EK līguma 114. panta 3. punkts un LESD 151. un 153. pants, kā arī Direktīvas 89/391 noteikumi ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nav piemērojami tādām valsts tiesiskajām regulējumiem kā pamatlietā aplūkotais, kurā ir noteikti stingri termiņi un procedūras, kas neļauj valsts tiesām pārskatīt vai noteikt darba ņēmēju veiktās darbības klasifikāciju dažādās riska grupās, uz kuras pamata tiek aprēķinātas šādu darba ņēmēju vecuma pensijas. Taču šī lieta neattiecas uz pensijas tiesību noteikšanu, bet gan uz darba vietu, kurās darbs saistīts ar īpašu risku, specifisko arodrisku atzīšanu prasītājas darbības kontekstā, un piekļuve tiesai saskaņā ar valsts tiesisko regulējumu un praksi viņai nav iespējama ne attiecībā uz pagātņi, ne attiecībā uz nākotni.
- 19 Attiecībā uz otro jautājumu iesniedzējtiesa lūdz precizēt, vai Direktīvas 89/319 11. panta 6. punktam ir vertikāla ietekme, proti, vai noteikums ir beznosacījuma, pilnīgs un precīzs un vai to var tieši piemērot apstrīdētajām tiesiskajām attiecībām. Atbilstīgas interpretācijas princips neļauj piemērot tiesību normas, kas attiecas uz darba apstākļu klasifikāciju, prasītājas pieprasītajā nozīmē, ņemot vērā regulējuma ārkārtīgi ierobežojošo raksturu. Vienlaicīgi nav identificēts neviens valsts tiesību avots, kas ļautu sasniegt direktīvas tekstā prasīto rezultātu.
- 20 Arī gadījumā, ja Direktīvas 89/391 11. panta 6. punktā minētais noteikums atbilstu judikatūrā noteiktajiem kritērijiem, lai kvalificētu tiešu vertikālu iedarbību, nešķiet, ka ar to pietiek, lai atzītu efektīvu tiesiskās aizsardzības līdzekli tiesā, ja netiek noteikta Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. panta noteikumu piemērojamība saistībā ar Hartas 31. panta 1. punktu, kurā paredzētas darba ņēmēja tiesības uz veselībai nekaitīgiem, drošiem un cilvēka cieņai atbilstīgiem darba apstākļiem. Tādējādi saskaņā ar Tiesas judikatūru tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un taisnīgu tiesu, kā izriet no Hartas 47. panta 1. punkta, paredz ka persona, kura uz tām atsaucas, izmanto Savienības tiesību aktos garantētās tiesības vai brīvības.